

Drama

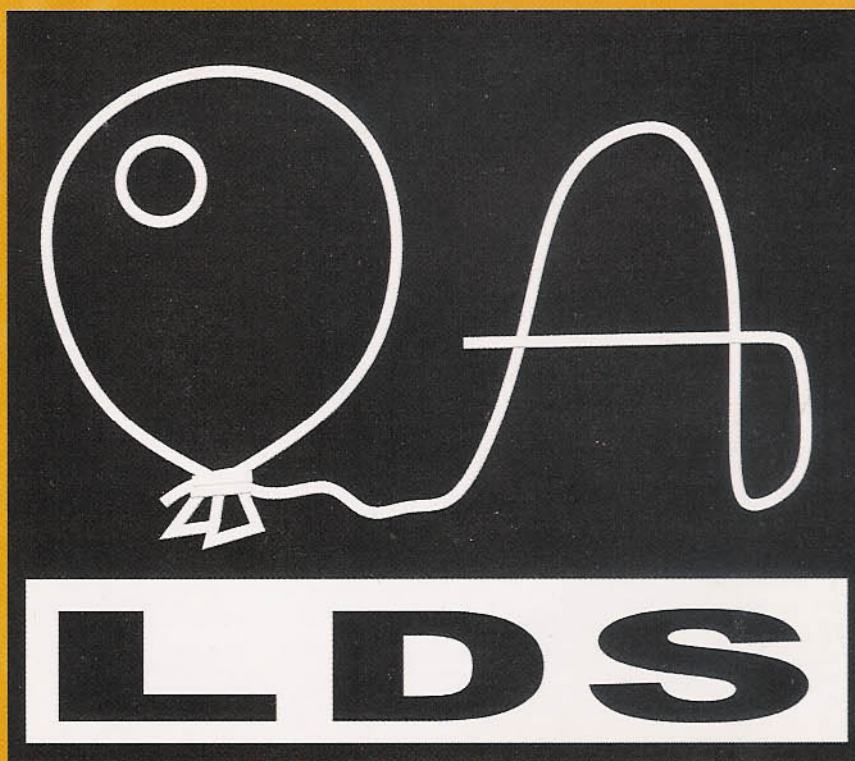
3 – 2003

nordisk

drama-

pedagogisk

tidsskrift

Av innholdet:

Fra Drama Boreale

Stemmen som instrument

Medforskende lærer

Hvordan skape en rolle?

“Som om”- lek med skulpturer

...As if ...som om...

Ved Helge Reistad & Leif Hernes

...As if...som om.... var et pilotprosjekt som fra 1993 til 1995 ble ledet av førsteamanuensene teaterpedagog Helge Reistad og koreograf Leif Hernes, som også var de faglig ansvarlige. De samarbeidet med skulptøren Ola Enstad. Bildene er tatt av Clas Hansen. Prosjektet har vært støttet av Foreningen Mental Barnehjelp (nå: Voksne for Barn, Organisasjonen) og Foreningen Fritt Ord. Også erfarne førskolelærere ved videreutdanningen i drama, tilknyttet Etterstad- og Prinsdalsbråten barnehager samt Safariteatret, deltok i prosjektet. Digitalisering og videre bearbeiding av stoffet er gjort av Helge Reistad som en del av hans seniorstipend. Det er spesielt fokusert på det ene kunstobjektet "Portalen".

Konsept

Grunnkonseptet for prosjektet er at barn i barnehage og småskole kan utvikle sitt språklige og emosjonelle uttrykk, og bli kjent med sine følelser, gjennom figurer og dramatisk lek. Det er kjent at gjennom den kunstneriske fiksjonens "som om" - distanse, kan barnet lettere uttrykke tanker og følelser. Det er blitt utformet figurative og scenografiske elementer, dvs. kunstneriske abstraksjoner i form av geometriske figurer, som både barn og voksne kan uttrykke seg gjennom i dramatisk lek. Billedkunstneren Ola Enstad har utviklet prototyper som har vært til utprøving i teaterforestillinger og i barnehager. Dette er abstrakte kunstobjekter som har fungert som åpne symboler som er flertydige og universelle. Hovedtanken er at det plastiske materialet er kunstnerisk utformet på en slik måte at det stimulerer barns og voksnes fantasi og forestillingsevne på en åpen og skapende måte. Målet har vært å skape et "transformativt medium" et spennende og utfordrende kunstnerisk miljø i barnehagen, hvor barnet kan uttrykke sine følelser og tanker på en fri måte i den dramatiske leken.

Gjennomføring

Erfaringene gjort med den første skulpturen

ble lagt til grunn for den neste som fikk navnet Portalen, og som ble ferdig utviklet sommeren 1994. Denne ble prøvd ut i en barnegruppe av førskolelærer Olga Mørk høsten 1994. På grunnlag av de positive erfaringene ble barnas lek med Portalen utforsket på flere avdelinger ved Etterstad Barnehage våren 1995. Først hos Gøril Berteig Bjarg, så hos Kirstine Måreng og Brita Ørmen/Olga Mørk. Portalen var såpass populær blant barna, at det til tider ble kniving om hvilken avdeling som skulle få bruke den.

Kategorisering av lekesymboler

I tillegg til forsøks- og utviklingsarbeidet knyttet til Ola Enstad skulpturer, har enkelte av førskolelærerne som er knyttet til prosjektet, også utprøvd andre universelle symboler. Jeanette Salveson har med utgangspunkt i sirkelen funnet fram til bildekk i alle mulige fasonger, og som hun over lengre tid har eksperimentert med i barnehagen. På studieenheten Teater for barn ble bildekk brukt som rekvisitt og scenografisk element i flere teaterforestillinger for barn i 1994. Flere førskolelærere ved Etterstad barnehage har utprøvd store fargede silkestoffer som flertydige symboler i den dramatiske leken, og av og til kombinert disse ved utprøving av skulpturen.

Vi kan derfor si at prosjektet inkluderer utprøving av 3 kategorier lekesymboler :

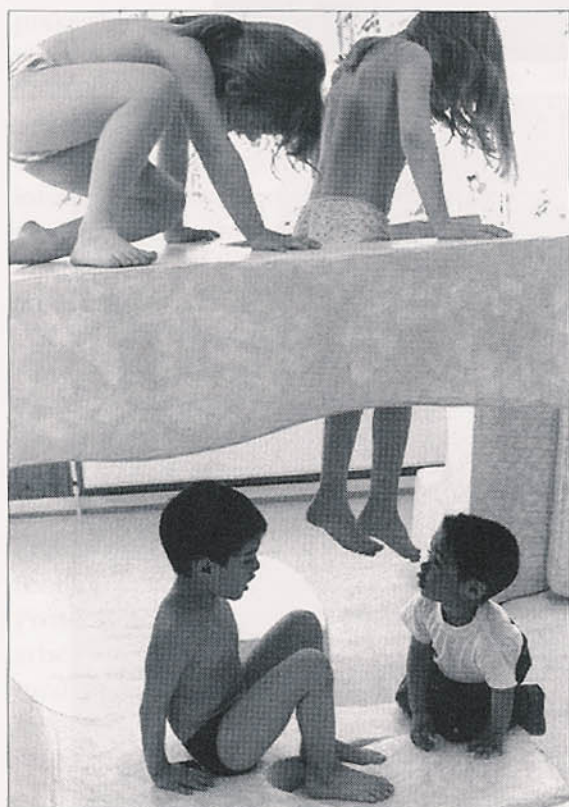
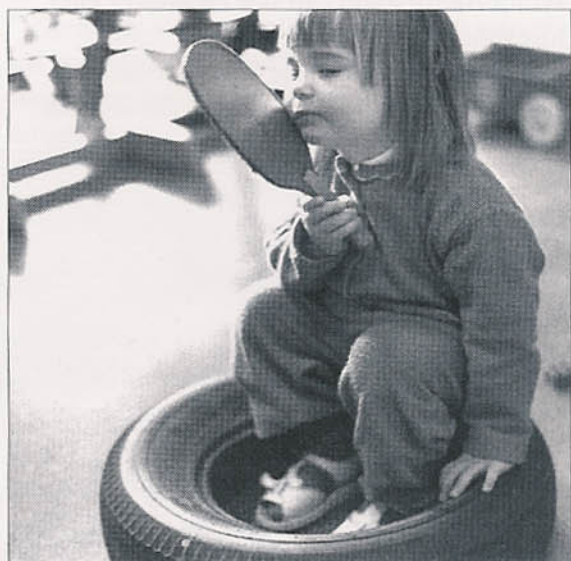
- Kunstobjekter
- Hverdagsgjenstander - behandlet som kunst/leke objekter
- Formløst materiale

Det som kjennetegner kunstobjektene er at de er i besittelse av kunstnerens intensjoner og skapende kraft. Det har vist seg at særlig skulpturen Portalen har appellert til barnas utforskertrang, fysisk utfoldelse, samarbeidsevne og dynamisk dramatisk lek flere timer i strekk. Etter hvert som de har tatt skulpturen fra hverandre, og satt den sammen på stadig nye måter, har de gitt skulpturen ny funksjon

i den dramatiske leken. Skulpturen har i barnas øyne forvandlet seg fra å være et fjell, til en hule eller brygge, tog, båt, fly, alt etter hva den inspirerer til i fiksjonsleken. Skulpturens deler er stødige og stabile, og så høye at barna knapt tør klatre opp eller hoppe ned - de finner stadig nye fysiske utfordringer i skulpturen. Samtidig er delene så lette at barna ved å hjelpe hverandre, stadig kan sette delene sammen på nye måter, alt etter lekernes behov. Flere av førskolelærerne har erfart at barna går rett inn i den dramatiske leken så snart de begynner å få de enkelte delene fra hverandre. Skulpturen inspirerer og hjelper barna til å strukturere leken ved at lekemotivet blir tydeliggjort gjennom den fysiske forvandlingen av lekens "scenografi". Iveren etter å leke gjør at språksvake barn fra andre kulturer lærer en aktiv og konkret norsk språkbruk for å mestre samlekens krav til språklig kommunikasjon. Selv små barn ned til 2 års alderen har blitt aktivt med på leken i samspill med både 5- og 6 åringer. Portalen virker selvinstruerende, den voksne trenger ikke gripe inn i barnas lek og blir ikke mentalt uttømt, men får inspirasjon fra barnas lekende fantasi. Det er blitt sagt av en førskolelærer at barna lærer å akseptere de

andre barnas fantasi og innspill i leken, og de viser evne til konstruktivt samarbeide for å holde leken i gang.

Hverdagsgjenstander som bildekket, som representerer den geometriske figuren sirkelen, har assosierende og inspirerende egenskaper. Den inspirerte voksne ser lekemulighetene i bildekket, og gir andre voksne og barn innblikk i dekkens store muligheter som lekeobjekter. De kan ruller,

de kan sittes i, de kan være "båt", redningsbøye. De kan stables, de kan krypes gjennom, de kan hoppes på og brukes i alle mulige fonner for gymnastiske øvelser. Det spesielle med hverdagsobjektene brukt i dramatisk lek er at både barn og voksne først må se vekk fra gjenstandenes sedvanlige bruk, før de kan gis nye kvaliteter som lekeobjekter. Klarer en først det, kan alle objekter i prinsippet kunne representere - i symbolsk forstand - alt det en ønsker eller forestiller seg.

Det formløse materialet - de store fargede silkestoffene - gir leken et mer innadvendt

og rolig preg. Der hvor skulpturelementene og bildekkene fører til aktiv fysisk lek og samhandling, assosierer barna gjerne de fargede silkestoffene til naturelementer som skog, sjø, gress, himmel, jord og ild - og til blåbær og blåklokker. Silkestoffene blir også lett brukt til kostymer i rolleleken, til skjørt og skaut og andre kostymedetaljer. De brukes også til å gjemme seg bak eller under, og de er fine å bevege i luften. Silkestoffene gir fine, rolige og avventende bevegelser.

*Helge Reistad og Leif Hernes,
Dramaseksjonen, FLU:HiO*

